

ΘΕΑΤΡΟ ΚΡΙΤΙΚΗ

«ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ» ΤΟΥ ΜΟΛΙΕΡΟΥ ΣΤΟ «ΑΜΟΡΕ»

Μια ζωνή Ταρτούφοι

Ο «Ταρτούφος», που ανέδραμε απ' το «Θέατρο του Νότου» στο «Αμόρε», είναι, νομίζω, η πιο καίρια επιλογή απ' όποια έργα παίζονται στις αθηναϊκές σκηνές. Αν το έργο που θα παρουσιάσει ένας θίασος είναι αναγκαίο να σχετίζεται με την εποχή, αν πρέπει να σκοπεύει στα σύγχρονα προβλήματα και να σπινματίζει τα τρέχοντα ήθη, κανένα άλλο καταλληλότερο δεν θα μπορούσε να βρεθεί. Δεν θα επαναλάβω τα περί ελληνικότητας του Μολιέρου. Για την καταγωγή του από το Μένανδρο και το Δίφυλο, τον Πλούτο και τον Τερέντιο τα έχουμε πει. Έχω ξαναγράψει επίσης πως με το Μολιέρο (και τον Γκολντόνι) ανασταίνεται το θέατρό μας στα χρόνια του Ελληνικού Διαφωτισμού. Ο Μολιέρος ανάγει το τσακιάκι του Σούτσου, του Χουρμούζη, του Ραγκαβή, του Αντωνιάδη, του Καρύδη αλλά και πολλών από τους μεταγενέστερους και τους σύγχρονους. Πατέρας του θεάτρου μας αλλά και συγχρόνως γιος του. Το αξιοσημείωτο είναι πως αυτός ο ίδιος, και όχι καμιά απ' τις επιρροές του, πρωτεύει φέτος στη στόχευση της επικαιρότητας.

Το εξέχον στοιχείο των ηθών της κοινωνία μας είναι ο ταρτουφισμός. Ο όρος είναι καθιερωμένος και προέρχεται φυσικά απ' το συγκεκριμένο έργο. Ο ταρτουφισμός είναι μια σύνθεση των εννοιών της υποκρισίας, του φαρισαισμού, της ψευτοευλάβειας δηλαδή ψευτοπίστης σε κάποιο ιδανικό και όλα αυτά φυσικά με την πρόθεση της εξαπάτησης, της εκμετάλλευσης, της αποκόμισης κέρδους. Αν το βλέμμα μας φτάνει στις αρχές της πρόσφατης πενηνταετίας, βλέπετε σ' όλο αυτό το διάστημα κανένα άλλο ηθικό φαινόμενο να κυριαρχεί στην πολιτική, την κοινωνική, την οικονομική, την ιδεολογική μας ζωή παρά ο ταρτουφισμός; Αν κλείσουμε το κάδρο μας στα είκοσι, στα δέκα ή στα τρία χρόνια, βλέπουμε καμιά μεταβολή; Καμιά! Μια ιστορία ξεγλασμένων από ταρτούφους είναι το παρελθόν και το παρόν μας. Ανέτειλαν και έδυσαν άτομα με πλαστές ιδεολογίες, με κούφια λόγια, με υποκριτικές παραινέσεις, με ηχηρά συνθήματα. Απόστολοι και μεσσίες μεταμφιεσμένοι και πλάνοι. Ταρτούφοι μικροί και μεγάλοι, αρσενικοί και θηλυκοί σ' όλα τα επίπεδα των σχέσεων και των συναλλαγών μας.

Οι δραματουργικές αρετές ενός έργου, τα σκηνικά του, χαρίσματα, η ζωντάνια των προσώπων του, η σπιρτάδα των διαλόγων είναι στοιχεία που ασφαλώς πρέπει να εκτιμώνται από έναν κριτικό. Και στην παράσταση επίσης, η σκηνοθεσία, η απόδοση των ρόλων, τα σκηνικά, τα κοστούμια, η μουσική είναι όλα στο μέλημα της κριτικής. Προηγείται όμως το έργο και η σημασία του. Ένα ωραίο έργο και μια εξαιρετική παράσταση, όσο ωραία και όσο εξαιρετική, είναι μια τζούφια πράξη, χωρίς επιπτώσεις, χωρίς προτάσεις, χωρίς επενέργεια, χωρίς ανταπόκριση απ' τον κόσμο. Θα εξάρουμε πρώτα λοιπόν την επιλογή του έργου. Σ' ένα δεύτερο σημείωμα θα μιλήσουμε για την παράσταση, έχοντας μαζί μας την επίγνωση με ποιας δραστικότητας έργο καταπίστηκαν η σκηνοθέτης και οι ηθοποιοί του θεάτρου «Αμόρε». Τα περισσότερα περί αυτών στο προσεχές.